

Miljösamverkan
Sverige

Muddring och muddermassor

Information till dig som vill muddra vid en brygga
eller i en småbåtshamn

Länsstyrelserna

Titel: Muddring och muddermassor

Datum: 2026-06-15

Bild: Länsstyrelsen Hallands län

Webbplats: www.miljosamverkansverige.se

E-postadress: miljosamverkansverige@lansstyrelsen.se

Inledning

Den här informationen är till dig som planerar ett muddringsprojekt vid en brygga eller i en småbåtshamn. Informationen är också användbar för andra mindre muddringsprojekt. Det är Miljösamverkan Sverige som har tagit fram informationen.

Sammanfattning

Det här behöver du tänka på innan du påbörjar muddringsarbetet. Du behöver:

- kontrollera rådigheten över vattenområdet.
- göra en anmälan om vattenverksamhet, alternativt söka tillstånd till vattenverksamhet.
- vara ute i god tid och planera arbetet (en eventuell anmälan eller tillståndprocess kräver ibland lång handläggningstid).
- genomföra en sedimentundersökning.
- kontrollera att de utförare du anlitar i samband med åtgärder har den kunskap och kompetens som behövs.
- planera hur muddermassorna ska tas om hand. Även hanteringen av muddermassorna kan du behöva anmäla eller sökas tillstånd eller dispens för.
- informera dina grannar om projektet.

Innehåll

Vem har rådighet över vattenområdet?	5
Du behöver anmäla eller söka tillstånd för att muddra.....	5
Vilka uppgifter ska du skicka till länsstyrelsen i en anmälan?	5
Har du tagit prover på sedimenten vid din brygga eller i din hamn?.....	6
Ligger din brygga eller hamn i ett skyddat område?	7
Strandskydd	7
Natura 2000-område	8
Naturreservat eller annat områdesskydd.....	8
Vattenskyddsområde.....	8
Så tar du hand om muddermassorna	8
Avvattning.....	8
Deponering på land	9
Transportera muddermassor	9
Lagring som en del av att samla in avfall	9
Deponera muddermassor på befintlig deponi	10
Biologisk behandling (transport till komposteringsanläggning eller egen kompostering).....	10
Återvinning av avfall för anläggningsändamål	10
Dumpning i vatten.....	11

Vad du behöver du tänka på

Vem har rådighet över vattenområdet?

För att få genomföra en muddring vid en brygga eller i en småbåtshamn behöver du ha rådighet över det vattenområde som du har avsikt att muddra i. Rådighet får du genom att du äger fastigheten eller om du har bindande avtal med fastighetsägaren.

Du behöver anmäla eller söka tillstånd för att muddra

Ligger din brygga eller hamn i havet eller i en sjö, och bottenytan som ska muddras är mindre än 3000 m²? Eller ligger din brygga eller hamn i ett vattendrag och bottenytan är mindre än 500 m²? Då kan du göra en anmälan om vattenverksamhet till länsstyrelsen. Du behöver invänta ett beslut innan du kan starta igång. Är muddringsytan större än vad som anges ovan krävs tillstånd. Tillstånd söker du hos Mark- och miljödomstolen. Notera att ett beslut i en anmälan om vattenverksamhet är inte att betrakta som ett tillstånd till verksamheten. Det beslutet ger inte rättskraft såsom ett tillstånd från domstolen.

Det finns ett undantag. Du behöver inte anmäla om vattenverksamhet eller söka tillstånd om det är uppenbart att vare sig enskilda eller allmänna intressen skadas av åtgärden. Det är upp till dig som verksamhetsutövare att göra den bedömningen. Genomför du en åtgärd i ett vattenområde utan anmälan eller tillstånd, och det skulle uppstå skada på enskilda eller allmänna intressen, har länsstyrelsen möjlighet att förelägga dig om rättelse. Det kan till exempel vara att återställa platsen till ursprungligt skick.

Har din hamn en vattendom (tillstånd från domstol), som redovisar ett tillståndsgivet läge och djup? För underhållsmuddring till ursprungligt läge och djup krävs varken tillstånd eller anmälan. Du behöver dock ändå beakta miljöbalkens allmänna hänsynsregler i 2 kapitlet. Om fisk eller dess livsmiljöer kan skadas måste en anmälan göras till länsstyrelsen. Är du osäker, kontakta länsstyrelsen.

Vilka uppgifter ska du skicka till länsstyrelsen i en anmälan?

Anmälan ska innehålla de uppgifter, ritningar, kartor och tekniska beskrivningar som behövs för att länsstyrelsen ska kunna bedöma

omfattningen av din verksamhet och vilka miljöeffekter som kan tänkas uppstå, samt möjlig påverkan på närliggande fastigheter.

Följande uppgifter behöver lämnas till länsstyrelsen:

- Uppgifter om vem som är sökande, inklusive kontaktuppgifter.
- Syftet med muddringen.
- Beskrivning av nuvarande förhållanden på platsen, bland annat bottenmiljön, djup, omgivningen, förekomst av naturvärden och eventuellt invasiva främmande arter.
- En karta som tydligt visar var muddringen ska ske.
- Beskrivning av hur muddringen ska genomföras och till vilket djup muddringen ska ske.
- Muddringens omfattning, muddermassornas volym, vikt och egenskaper (t.ex. kornstorlek, föroreningsinnehåll och vattenhalt).
- Beskrivning av hur muddermassorna ska tas om hand (avvattning, deponering på land, återvinning för anläggningsändamål, borttransport osv.).
- Tidpunkt och tidplan för åtgärderna.
- Förslag till utformning av egenkontroll.
- Beskrivning av miljökonsekvenser som kan uppstå till följd av muddringen samt vid hanteringen av muddermassorna, samt förslag på skyddsåtgärder och försiktighetsmått.
- Uppgifter om grannfastigheter som kan beröras av åtgärden.
- Uppgifter om eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormen (MKN) för den aktuella vattenförekomsten.

Har du tagit prover på sedimenten vid din brygga eller i din hamn?

Innan du påbörjar muddring vid din brygga eller i din hamn kan du behöva ta prov och analysera bottensedimenten. Resultatet av undersökningen ska ligga till grund för din bedömning om hur muddermassorna ska hanteras när de kommit upp på land.

Den som genomför provtagningen bör ha dokumenterad erfarenhet av motsvarande undersökningar. Analyser ska genomföras av ackrediterat laboratorium. Provtagningen ska vara representativ för hela den volym som ska muddras, både i yt- och djupled. Provtagning ska alltså genomföras till det djup som du planerar att muddra och analys ska göras på flera djupnivåer. Beroende på vilken verksamhet som pågår eller har pågått på platsen kan du behöva provta och analysera fler ämnen än de som anges nedan. Även hur du har tänkt att hantera massorna på land kan påverka vilka ämnen som behöver provtas och

analyseras. En bra fördjupad vägledning till provtagning hittar du i bilaga 2 till Havs- och vattenmyndighetens rapport Muddring och hantering av muddermassor (2018:19)

[Muddring och hantering av muddermassor - Publikationer - Data, kartor och rapporter - Havs- och vattenmyndigheten.](#)

Sedimenten bör analyseras för minst följande ämnen:

- Tributyltenn (TBT) samt nedbrytningsprodukterna dibutyltenn (DBT) och monobutyltenn (MBT)
- PAH 16 (Polycykliska aromatiska kolväten)
- Metaller: koppar (Cu), zink (Zn), Arsenik (As), kadmium (Cd), kobolt, (Co), krom (Cr), kvicksilver (Hg), nickel (Ni), bly (Pb) och tenn (Sn)
- PCB 7 (Polyklorerade bifenyler)
- Irgarol
- TOC (Totalt organiskt kol) och glödförlust

Vid hantering av massor på land kan även laktest behöva göras, se Naturvårdsverkets vägledning om hantering av massor för anläggningsändamål. Om materialet ska till deponi går det ju också att kontakta deponiägaren och höra vilka tester de kräver.

[Undersökning av avfallets innehåll och egenskaper.](#)

Ligger din brygga eller hamn i ett skyddat område?

I så fall kan du behöva söka andra tillstånd eller dispenser för muddringen. Du behöver se till att du har alla beslut, tillstånd och dispenser som krävs för den specifika platsen innan du påbörjar muddringsarbetet. Du behöver kontrollera om muddringsplatsen ligger inom ett skyddat område, till exempel strandskydd, naturreservat, Natura 2000-område, landskapsbildsskydd eller vattenskyddsområde. I Naturvårdsverkets kartverktyg *Skyddad natur* ([Skyddad natur](#)) finns kartor över skyddade områden (undantag strandskydd).

Strandskydd

Strandskydd gäller generellt vid havet, sjöar (större än ett hektar) och vattendrag (bredare än två meter). På vissa platser är strandskyddet upphävt, till exempel inom vissa detaljplaner. Inom strandskyddat område är det förbjudet att utföra åtgärder som kan skada växt- och djurlivet.

Om du ska muddra inom strandskyddat område kan det krävas en dispens från strandskyddsbestämmelserna. I första hand är det din kommun som prövar frågor om strandskydd. Länsstyrelsen kan i vissa fall ta över prövningen i samband med granskningen av en anmälan om vattenverksamhet. Du bör ha ett besked om du får dispens från strandskyddsbestämmelserna innan länsstyrelsen slutför anmälningsärendet.

Natura 2000-område

Om du vidtar en åtgärd som riskerar eller kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, kan du behöva söka tillstånd hos länsstyrelsen. Du kan behöva tillstånd även för åtgärder som utförs utanför ett Natura 2000-område. Om du avser att muddra i eller i närheten av ett Natura 2000-område, behöver du inleda tillståndsansökan genom att anmäla om samråd för en Natura 2000-prövning till länsstyrelsen.

Naturresevat eller annat områdesskydd

Ligger din brygga eller hamn i ett område för områdesskydd, exempelvis ett naturresevat? Då behöver du läsa resevatsföreskrifterna. Vissa åtgärder kan kräva dispens eller tillstånd. Är det ett statligt naturresevat, ska du skicka ansökan till länsstyrelsen. Är det ett kommunalt naturresevat ska ansökan gå till kommunen.

Vattenskyddsområde

Det finns särskilda föreskrifter för varje enskilt vattenskyddsområde. Dessa behöver du kontrollera innan du går vidare med muddringsprojektet. Du kan behöva anmäla eller söka tillstånd hos kommunen eller länsstyrelsen.

Föreskrifterna hittar du i [Skyddad natur](#).

Så tar du hand om muddermassorna

Avvattning

Om massorna ska transporteras bort från platsen efter att muddringen utförts behöver de vanligtvis avvattnas före borttransport. När muddermassorna tagits upp på land utgör de ett avfall. Att avvattna avfall är vanligtvis anmälningspliktig verksamhet, men beroende på mängden massor som ska avvattnas och massornas föroreningshalt så kan avvattningen även bli tillståndspliktig.

Om massorna ska avvattnas så att vattnet avsiktligt rinner tillbaka till vattenområdet de muddrats ifrån är det viktigt att tänka på att vidta skyddsåtgärder för att hindra grumling. Är massorna förorenade kan

det krävas ytterligare åtgärder, exempelvis avvattning i container eller liknande.

För att ta reda på om avvattningen är anmälnings- eller tillståndspliktig behöver du läsa paragraferna i miljöprövningsförordningen (2013:251), 29 kap. 39 § (anmälningsplikt) samt 29 kap. 69, 71 §§ (tillståndsplikt).

[Miljöprövningsförordning \(2013:251\) | Sveriges riksdag](#)

Deponering på land

Om du inte hittar någon lämplig avsättning för dina muddermassor finns en möjlighet att deponera massorna på land. Du får bara deponera massor som klassificeras som *icke-farliga* enligt avfallsförordningen. Massorna får bara läggas på land, längs små sund, kanaler eller de vattenvägar som massorna har muddrats ifrån.

Att deponera massor på land kan vara anmälnings- eller tillståndspliktigt.

Om deponeringen ska ske inom strandskyddat område och/eller naturreservat kan du också behöva söka dispens eller tillstånd. Se ovan avsnitt.

För att ta reda på om deponeringen är anmälnings- eller tillståndspliktigt behöver du läsa paragraferna i miljöprövningsförordningen (2013:251), 29 kap. 19 § (anmälningsplikt) samt 29 kap. 18 § (tillståndsplikt).

[Miljöprövningsförordning \(2013:251\) | Sveriges riksdag](#)

Transportera muddermassor

Om dina muddermassor behöver transporteras bort behöver det transportföretag du anlitar ha tillstånd för att få transportera avfall. Länsstyrelserna har ett officiellt register över alla avfallstransportörer som har tillstånd att transportera avfall: [Hem - Kontrollera avfallstransportörer](#)

När anmälan eller tillstånd krävs för att transportera avfall finns beskrivet i avfallsförordningen (2020:614), 5 kap. 7 § (anmälningsplikt) samt 5 kap. 1 § (tillståndsplikt).

[Avfallsförordning \(2020:614\) | Sveriges riksdag](#)

Lagring som en del av att samla in avfall

Om dina muddermassor behöver lagras en tid innan de transporteras bort, kan lagringen behöva anmälas till länsstyrelsen eller sökas tillstånd för. Det är viktigt att veta när man lagrar avfall tillfälligt att lagringen inte får överskrida tre år (om avfallet ska återvinnas) eller ett år (om det ska bortskaffas). Med bortskaffning menas att avfallet inte ska återvinnas utan exempelvis lämnas på deponi.

För att ta reda på om lagringen är anmälnings- eller tillståndspliktigt behöver du läsa paragraferna i miljöprövningsförordningen (2013:251), 29 kap. 49, 51 §§ (anmälningsplikt) samt 29 kap. 48, 50 §§ (tillståndsplikt).

[Miljöprövningsförordning \(2013:251\) | Sveriges riksdag](#)

Deponera muddermassor på befintlig deponi

Om muddermassorna inte kan återvinnas eller på annat sätt tas omhand kan de transporteras till en befintlig deponi. Det är viktigt att du som verksamhetsutövare kontrollerar att deponin du avser att transportera massorna till har de tillstånd som krävs för att ta emot muddermassor. Du behöver vanligtvis fylla i ett formulär med beskrivning av ditt avfall innan de kan lämnas på deponin.

Biologisk behandling (transport till komposteringsanläggning eller egen kompostering)

Vill du kompostera dina muddermassor kan du antingen kompostera dem själv eller transportera dem till en befintlig komposteringsanläggning. Kompostering av muddermassor är fördelaktigt om massorna innehåller mycket växtdelar och annat organiskt material.

Ska muddermassorna transporteras till en redan befintlig komposteringsanläggning krävs ingen anmälan eller tillståndsansökan. Du behöver dock kontrollera att både transportören, och anläggningen som tar emot muddermassorna, har de tillstånd som krävs för att transportera och ta emot muddermassor.

Om du däremot vill kompostera dina muddermassor själv krävs antingen anmälan eller tillstånd.

För att ta reda på om komposteringen är anmälnings- eller tillståndspliktigt behöver du läsa paragraferna i miljöprövningsförordningen (2013:251), 29 kap. 31 § (anmälningsplikt) samt 29 kap. 30 § (tillståndsplikt).

[Miljöprövningsförordning \(2013:251\) | Sveriges riksdag](#)

Återvinning av avfall för anläggningsändamål

Det finns i vissa fall möjlighet att återvinna muddermassorna för anläggningsändamål. Om du behöver massor till en anläggning, så kan det alltså finnas möjlighet att använda muddermassorna. Det finns dock vissa krav för att få använda avfall för anläggningsändamål. Dels kan det krävas anmälan eller tillstånd, dels måste avfallet vara *icke-farligt*. I regel krävs också att provtagning utförs innan återvinning för anläggningsändamål. Du får inte heller använda mer avfall än vad som behövs för anläggningen, och avfallet måste ersätta ett annat material

som skulle ha använts om avfallet inte fanns att tillgå. Avfallet måste också ha de egenskaper som krävs för den typ av anläggning som det ska användas till.

Muddermassor är ofta blöta och är inte alltid så stabila som vore önskvärt för anläggningsändamål. Muddermassor kan därmed bli svåra att återvinna på detta sätt.

För att ta reda på om återvinning av muddermassor för anläggningsändamål är anmälnings- eller tillståndspliktigt behöver du läsa paragraferna i miljöprövningsförordningen (2013:251), 29 kap. 35 § (anmälningsplikt) samt 29 kap. 34 § (tillståndsplikt).

[Miljöprövningsförordning \(2013:251\) | Sveriges riksdag](#)

Dumpning i vatten

Det är förbjudet att dumpa muddermassor i vatten (hav eller sjö). Länsstyrelsen kan, trots förbudet, ge dispens för dumpning i vatten om det kan ske utan att människors hälsa och miljön riskerar att skadas. Du ansöker om dispens från dumpningsförbudet hos länsstyrelsen.

**Miljösamverkan
Sverige**